

رسول الإسلام محمد صلى الله عليه
وسلم (الحرمين والجمعية)

Silamaya ciden, Muhamadu, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma.

Lɔniyako jɛnkulu min be dinakow jɛmɔɔya kɔɔ, hɔɔma misiri ni kira ka misiri la.¹²

Gafe min tɔɔ ye ko « Silamaya ciden, Muhamadu, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma » a be Nabijuma Muhamadu, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, ka jɛnemaya le yira, k'a ta a bɔnsɔn n'a lamɔcogo la ka taga se a ka furu barikama ma, ani a gundo siri damine , ani a ka cikan damine min ye cikan laban ye. A b'a ka kiraya tagamasɛnw n'a ka can tagamasɛnw bange, abe sariya bange a nana ni sariya min ye ani a lɔyɔɔ adamaden ka hakew la, n'a ka danbe latangali la, ani a b'a juguw lɔyɔɔw bange an'o ka sereya min lɔ a ye, ani a be yirali kɛ a jogo pumanw la minw y'a to a kɛla mɔɔw ka ladegili fɛn ye ani mɔɔw welebaga ka taga danbaga kelenpe bato ma.

¹ Hɔɔma misiri ye AlKaaba misiri ye Maka dugu kɔɔ.
Kira- nɛma ni kisi b'a ma- ka misiri ye Madina misiri ba ye.

² Hɔɔma misiri o ye AlKaaba misiri ye Maka dugu kɔɔ.
Kira ka misiri o ye Madina dugu misiri ba ye.

**Silamaya ciden, Muhamadu, Alla ka nɛma ni
kisi b'a ma.**

**Lɔniyako jɛnkulu min be dinakow
jɛmɔɔɔya kɔɔ, hɔɔma misiri ni kira ka
misiri la.**

n'be n' ka kitabu damine ni Alla tɔɔ ye min ye dunya hine lawasani tigi ye min ye lahara hine kerekereɛni tigi ye.¹ Ni ye jɛfɔli dɔni ye kabɔ Silamaya ciden Muhamadu ka kɔɔ la, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, n'b'a tɔɔ bange a kɔɔ, ani a bɔnsɔn, ani a ka dugu, ani a ka furu, ani a ka cikan, ani a ka weleli ke ka taga fɛn min ma, ani a ka kiraya tagamasɛnw, ani a ka sariya, ani a juguw lɔyɔɔ n'a ye.

**1- A tɔɔ, a bɔnsɔn, ani a wolola dugu min
na, a lamɔna yɔɔ min na.**

Silamaya ciden ye Muhamadu le ye min ye Abdullahi dence ye o min ye Abdul-Mutalib dence ye o min ye Hashim dence ye, ka bɔ Isimayila bɔnsɔnw na min ye Ibrahim dence ye Alla ka kisi b'o ma.

O sababu ye ko Alla ka nabipuma Ibrahim, kisi b'a ma, bɔla Siri jamana la ka taga Maka, n'a muso Hajara ye an'a dence Sumayila ye, ka sɔɔ a be denmisen ya la, a k'o lasigi Maka kɔɔ ni Alla kɔɔtani ka yamaruya ye. denmisen ni bonyana

¹ O hine kerekereɛni le Silamaw limaniya jonw dɔɔn le ye

tuma min na, nabipuma Ibrahim, kisi b'a ma, nana Maka, Ale n'a dence Isimayila, kisi b'o ma, o ye Kaaba la, o min ye bon senuman ye, ani mogow cayala o bon lamini na, ani Maka kela Alla -dunya Tigi- batobagaw tagayow ye, minw be fe ka heji ke, ani mogow tola Alla bato la, ani k'A kelenbagatigiya Ibrahim ka taga sira kan, kisi b'a ma, saan kemekulu cama.

O kofe, fili ye mogow sorow, ani Arabu jamana lihala tun kela i nafa kerefe jamanaw lihala kabo dunya jamana tow la, kewalew do tun kela boli (jo) kow ye: i nafa bolibatoli, ani denmusoniw kenema sudonli, ani muso tapon, ani yebali fo, ani doromi, ani kakalayakow keli, ani yatimadenw ka nafolo domili, ani riba mine.

Ni yow ni na, ani ni lamini ni na, Silamaya ciden worola saan 571 la, Muhamadu min ye Abdullah dence ye, ka bo Isimayila bonsonw la Ibrahim dence, kisi b'o ma, A face fatola ka kon a woroli je, a bamuso fana fatola a saan worona la. A belence Abu Talib y'a ladon, a balola yatimaya la, fantaya la, a tun be domini ke ani ka wari sorow a bolo la bara la.

2- Furu barikama ni muso barikama ye.

tuma min na a tun be saan mukan ni loru, a ye muso danbe tigi do furu kabo Maka musow la, o tango ko Khadija min ye Khuwaylid denmuso ye, Alla ka dije b'a ma. A ye denmuso nani ni dence fila sorow a fe. A dencew fatola o denmisen ma. A tun b'A muso

n'A somɔɔw minɛ cogo juma min na, o tun be numanya ni kanu yira kosɔɔɛ. O kama, A muso Khadija tun b'A kanu kosɔɔɛ ani A fana y'a ka kanu sara a ye. A ma jina a kɔ hali k'a sɔɔɔ saan cama temeni a sani kɔ. A tun be saga faga k'a tilan Khadija teriw la, Alla ka diɲɛ b'a ma, o bonya kɔsɔn, ani ka numayala kɛ a ye, ani a ka kanu marali kɔsɔn.

3- cikan damine (gundo siri damine)

Kira Muhamadu, Alla k'a nema ni kisi b'a ma, jogo tun ka bon kabini Alla k'a dan tuma min na. A ka mɔɔɔw tun b'a wele ko cantigi ani lanabaga. A tun be kɛ n'o ye kɛwalebaw la, ani a tun b'o ka bolibatoli kɔniya, a tun te fara o kan o la.

Tuma min na, a sela saan binani ma k'a to Maka, Alla k'a sugandi k'a kɛ ciden ye. Meleke Jibirili, kisi b'a ma, nana a ma ni Kurana sura folɔ damine ye min jigila, o min ye Masa kɔɔɔtani ka kuma ye:

(اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (1) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (2) اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ (3) الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (4) عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (5))

(kalan kɛ i Matigi tɔɔɔ la min ye danli kɛ (1).

A ye adamaden dan kabɔ jelikuru la (2)

Kalan kɛ, i Matigi le ye fɔnisere bɛɛ la sɔn hɛɛ ma ye (3).

Min ka mɔɔɔw kalan sɛberila ni sɛberikelan ye (4).

A ka mɔɔɔw kalan fɛn na, o tun tɛ min lɔn (5).

[Surutul Alaɔɔ:1-5]

A nana a muso Khadija fe, Alla ka diƴe b'a ma, a dusu tun be yeƴeyerela, a ka kibaruya fo a ye. Khadija y'a hakili sigi ani k'a ta ka taga n'a ye a benoƴoƴe dence Waraqa fe min ye Nawfal dence ye—min tun dona nasara dina la, a ka Tawurata ni injili kalan. Khadija ko a ma: “Ya benoƴoƴe den, i badenmaƴe dence lamɛn.” Waraqa ko a ma ko: «Ya ne banden den, i ye mun le ye?» O la, Alla ka ciden, Alla ka nema ni kisi b'a ma, A ye min ye, a k'o fo a ye. Waraqa ko a ma:

(Ni ye Meleke Jibrila ye Alla ka min jigi nabipuma Musa kan. Yala! Ni ne tun be se ka to ƴenamaya la wagati min na i ka moƴow bena i gwen. Alla ka ciden, Alla ka nema ni kisi b'a ma, ko: “Yala o bena ne gwen ka bo yen wa?” A ko: Onhon, I nana ni min ye, moƴo si ma na n'o ye abadan, fo n'o y'a kele. Ni I ka wagati ka ne soƴo ƴenemaya la, ne bena I deme ni deme barikama ye).

Kurana tola jigila a kan Maka kono, Jibiril -Alla ka kisi b'a ma - be jigi ni a ye kabo danfenw bee lajeni lamɔ masa fe, i nafa a bena a ma ni cikan faranfasiya ye cogo min na.

A tola k'a A ka moƴow wele kana Silamaya ma, nga A ka moƴow k'i ban a la, ani o ka kele, o ka wari ni masaya yira Ala ko A ye o ta ka cikan lase toyi, Nga a bana o bee la, o y'a fo a ye i nafa jama tun y'a fo cidenw ye minw kona A ƴe ko: «A ye jinamoriyakela le ye, faninyafobaga ba le, kuma

laben bagabaga le», o k'A gerene, k'a farikolo barikama tɔɔ, ani k'a kɔmɔɔw tɔɔ.

Ciden tola - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- a be weleli kɛ ka taga Alla ma Maka kɔɔ, A tun be taga heji wagati la ani arabuw ka lɔɔ lon wagatiw la, a tun be mɔɔw kunben ka Silamaya yira o la, A m'o wele ka taga dunya ma walima kuntigiya ma, A m'o lasiran ni bamuru ye; sabu fanga tun t'a la ani A tun te masace ye, A ye o kankɔɔɔ yira o la tuma mi a k'a jini o fɛ k'o ye na ni fɛn ye i nafa Kurana ba jɔɔn na, A le nana ni min ye, A tola k'A juguw kɔɔɔ n'o ye, mɔɔw limaniya A ma ka bɔ sahaba min ye mɔɔ baw ye, Alla ka diɛ be o bɛɛ ye.

Maka dugu kɔɔ, Alla ka a bonya ni tagamasɛnbaw ye, o min ye sufe Tagama ye ka taga Zeruzalemu misiri la, o kɔfɛ ni yeleti ye ka taga sankolo la, a lɔni le, ko Alla ye ciden Iliyasi ni isa - Alla ka kisi be o ma- kɔɔta ka taga sankolo la, i nafa a fɔla cogo min na Silamaw ni nasaraw fɛ.

Ciden, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, a

A ye yamaruya sɔɔ sankolo la kabɔ Alla fɛ ko A ka seli kɛ, o ye ni seliw le ye silamaw be min kɛ siɛ loru tele kɔɔ, ani Maka kɔɔ fana, tagamasɛnba gerɛw kɛla, o min ye kalo tilani ye fɔɔ filankaɔw y'a ye.

Kuraysi kafiriw ye fɛrɛ bɛɛ kɛ ka baramini bila ani mɔɔw cɛ, walisa ka dabari yerɛyɛrɛ laben A kama ani ka mɔɔw mabɔ A la. Ani k'o jija tagamasɛn jini la, ola o tun be demɛ jini Yahudiaw

fe walisa o ka dalilu dɔw di o ma minw be o demɛ ka sɔsɔli kɛ n'a ye ani ka mɔgɔw mabɔ a la.

Tuma min na Kuraysi kafiriw ka tɔrɔ danatɛmɛna muminuw kan, kira - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma - diɲɛ na k'o ka taga sigi Abisini jamana kɔnɔ. Kira - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma. - y'a fɔ o ye ko: "Masacɛ tileni dɔ be o yɔrɔ la, mɔgɔ si tɛ tɔrɔ a ka masaya kɔnɔ." nasara masa le tun le. O kama, o jɛnkulu fila tagala sigi Abisini jamana la. Tuma min na, o mɔgɔw sela Abisini jamana la, kira Muhamadu - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- tun nana ni dina min ye, o y'o yira masacɛ Negus la. A sɔna silamaya ma, k'a fɔ ko: "Ni- N'ye n'kali Alla la - fɛn ni, ani Musa - Alla ka kisi b'a ma - nana ni min ye, bɔla yɔrɔ kelen na." A ka mɔgɔw tun be kojuguw tugu tugula Musa kan ani a kɔmɔgɔw kan.¹

Minw tun limaniya la a ma o wagati la, jamakuru dɔw minw bɔla Madina ka na kantigiya (baya) kɛ a ye Silamaya la, ani k'A demɛ n'a yɛrɛmana o ka dugu la, o min tun be wele ko (Yasiriba). A diɲɛ na ka sira di o ma minw tola Maka kɔnɔ sɔhabaw la, k'o ka taga Madina, o la, o tagala, o la Silamaya jɛnsɛna Madina kɔnɔ, fɔɔ ka taga kɛ ko bon si ma sɔrɔ a kɔnɔ Silamaya ma don min kɔnɔ.

Ciden, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, kɛni kɔfɛ ka saan tan ni saba kɛ Maka, A be weleli kɛ ka taga Alla ma, Alla diɲɛ na a ma ko A ka taga Madina. O la, A

¹ Abisini ye Ethiopi jamana ye.

yeɾemana, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, ani A tola mɔɔw welela ka taga Alla ma. Silamaya sariyaw tola jigi la Madina kɔnɔ dɔɔni dɔɔni, a y'a damine k'A ka cidenw ci ni letɛɾɛw ye ka taga kabila kuntigiw ni masacɛw ma, k'o wele kana Silamaya ma. A ye cikan kɛ ka taga mɔɔ minw ma, o dɔw ye rɔmu masacɛ, Pɛɾɛsi masacɛ ani Ejipti masacɛ ye.

Madina dugu kɔnɔ, tele ja tiɲɛ na ani mɔɔw siran na. O bena kira dence Ibrahim ka saya lon ma, Alla k'a nɛma ni kisi b'a ma. Mɔɔw ko: Ibrahim ka saya kosɔn, tele ja tiɲɛ na. Kira Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, ko:¹

(إن الشمس والقمر لا يكسفان لموت أحد، ولا لحياته، ولكنهما من آيات الله، يخوف الله بهما عباده)،

(Tele ni kalo ja te yeɾema mɔɔ si ka saya ni a ka ɲɛnemaya kosɔn, nga o be Alla ka tagamasɛnbaw dɔw le ye, Alla b'a ka jonw lasiran n'o ye)².

Ni Alla ka nabijuma, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, tun ye ngalontigɛla ni canfɔbeli ye, a tun bena teliya ka mɔɔw lasiran A ngalontigɛyali ɲɛ, o la A tun bena fɔ ko: “Tele ja tiɲɛ na n'dence ka saya le kosɔn, ola mɔɔ minw be n'ngalontigɛya, o ka ko be cogo di?”

¹ Ibrahim ye Kira dence laban, Ale bamuso ye an ba Maariya Al kubtya Alla kira muso kabɔ Egypte jamana la.

² Muslim ka schiihu(901)

Alla kira nɛma ni kisi b'a ma, A Matigi k'A masiri ni jogo pumanw ye, ani Alla ka mankututu ni a ka kuma ye:

(وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ)

(can na, yere yere la, Ile Alla kira ye jogo batigi ba ye)

[Suratul Qalam:4],

A tun mankutuni le ni jogo pumanw bɛɛ ye, i nafa can ɓɓ, kɔnɔgwɛya, cɛfariya, tilenya, dakantigiya hali ni juguw ye, fonisereya, ani a tun be saraka bɔ kanu fantanw ye, ani dɛɛbagatɔw, ani firiyamusow ani mɔgɔ minw tɛ se ka foyi kɛ, ani A tun b'A janto hadiya bɔli la o ma, ani ka makari o la, ani k'A yere majigi o ye, ɓɔ lonan tun be Alla kira -nɛma ni kisi b'a ma-jini a ka sɔhabaw cɛma, a b'o jiniga Kira la, Alla ka diɲɛ be o ma, k'a sɔrɔ Kira b'o cɛma, a b'a ɓɔ: jɔn le ye Muhamadu ye a cɛma?

A ka ɲɛnemaya tun ye misaliyaba ye ko dafani ni hakili sigi la, A ka kow kɛcogo la ni bɛɛ ye: jugu ni teri, masunruya mɔgɔ ni yɔrɔjan mɔgɔ, mɔgɔ kɔrɔba ni denmisɛn, cɛɛ ni muso, began ni kɔnɔni.

Tuma min na Alla ka dina dafa A ye, ani Alla kira-nɛma ni kisi b'a ma - ye cikan lase a dafani, A fato la a saan biwɔrɔ ni saba la, A ka saan bi nani kɛ ka kɔn kiraya ɲɛ, ani saan mugan ni saba kɛ Nabipumanya ni cidenya la.

A su dona Madina - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- A ma wari ni ciyɛn foyi toyi , ɓɔ a ka sofali gwɛman a

tun be to ka yeƙe min kan, ani dugukolo A ka min ke saraka ye deseƙaga tow ye .¹

Minw dona Silamaya la, ka cantigiya , ka tugu A ko, olugu haƙeya tun ye jamaba ye, a sendoƙoƙonw (A ka sohaƙabaw) waga keƙe ni ko le ka Heji laban ke n'a ye, o min keƙa kalo saba ƙoƙon na, ka kon A ka saya je, a ka cala ka fo k'o le keƙa gundo dow ye minw k'a to a ka dina latanga la ani k'a jensen, A ye a sahaƙabaw minw lamon Silamaya danbew kan ani sariyakolow kan, olugu keƙa sendoƙoƙon jumanw ceƙa tileniya la, yeƙeƙe la, Allako la, kantigiya ani jijalikoba ni dinaba ni kama, o limaniya la min ma.

A ka sendoƙoƙonw (sohaƙabaw) la -Alla ka diƙe b'o beƙe ma- min ya limaniya tun ka kon , loniya la, keƙalew la, konogweya la, cantigiya la, yeƙe dila, ceƙariya la, ani fonisereya la, ole tun ye: Abu Bakri Al-Siddiq, Umar min ye -Khattab den ye, Usman min ye Afan den ye, ani Ali min ye Abi Talib den ye, Alla ka diƙe b'o ma-, O tun be mogo folow ceƙa minw limaniya a ma ani k'a a cantigiya, ani olugu le tun ye kalifaw ye a ko, minw ka dina kunaworo a ko, Nabijumaya keƙeƙeƙeniya kow si tun te o la, a m'o keƙeƙeƙe ni foyi ye A ka sendoƙoƙonw tow kan, Alla ka diƙe b'o ma-.

Wa Alla y'a ka kitabu latanga ciden nana ni min ye, ani ciden ka suna ani A ka jenemayako, ani A ka kumaw ani a ka keƙalew, ni kan ye a tun be kuma

¹ Bukhari ka sohihu (4461) 6/15.

kan min na, mɔgɔ si ka jɛnemayako ma latanga tariki kɔnɔ i nafa A ka jɛnemayako - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma-, fɔɔ ka taga se a ka sunɔgɔ cogo ma, ani a ka domini cogo, n'A ka mini cogo n'A yelɛko cogo.

Ani, A b'a ka denbaya minɛ cogo min na A ka sokɔnɔ.

A ka kow bɛɛ sabati la, a sɛbɛla, a ka jɛnemayako taga sira gafe kɔnɔ. A ye adamaden ye ciden le, matigiya jogo si tɛ A la, nafa walima tɔrɔ foyi se t'a ye, a yɛrɛ kun kan.

4- A ka cikan.

Alla ye Muhamadu ci, Alla ka nɛma ni kisi b'a ma, filankafoya, ni kafiriya ani kunfinya jɛnseni kɔfɛ dugukolo bɛɛ kan. Mɔgɔ si tun tɛ dugukolo kan min tun bɛ Alla bato k'a sɔrɔ a ma foyi fara a kan, fɔ kitabu mɔgɔ tɔw damadɔ. O la, Alla y'a ka ciden Muhamadu ci, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ka A kɛ nabipumaw ni cidenw laban ye. Alla y'a ci ni kanda ye ani dina lakika ye dunya bɛɛ ma, walasa a ka fanga sɔrɔ dinaw bɛɛ kan, ani ka mɔgɔw bɔ boliw bato, ni kafiriya ani kunfinya dibi la ka don Alla kelenbagatiya ni limaniya (nɔra) yelen na. A ka cikan ye kira tɛmɛninw ka cikanw dafa ye, Alla ka nɛma ni kisi b'o ma.

A ye weleli kɛ ka taga, nabipumaw ni cidenw -kisi b'o ma-ye weleli kɛ ka taga min bɛɛ ma: Nuhan, Ibrahim, Musa, Sulemana, Dawuda, ani Isa- ka limaniya ko tigi le ye Alla ye, Danlibaga, garizige

dibaga, jɛnemaya dibaga, saya kɛ masa, Masaya tigi, ani Ale le be kow jɛnabɔbaga ye, ani Ale le ye hine ni makari masa ye, ani ko Alla le ye Dunya kɔnɔ fɛn bɛɛ danbaga ye, an'be min ye ani an'tɛ min ye, ani fɛn gɛrɛ minw tɛ Alla ye, olugu bɛɛ ye dan fɛnw ye, a ka minw dan.

I nafa a ye weleli kɛ cogo min na, ka taga Alla kelenpe batoli ma, ka ban ka fɛn gɛrɛ bato min tɛ Ale ye. A k'a bange - ni kuma gwɛninw ye - ko Alla ye kelen ye ani ko jɛnpɔgɔn tɛ A la A bato la, walima a ka mara la, walima a ka danli la, wailma a ka ko jɛnabɔ la. A y'a bange ko Alla-senuya be A ye- ma den wolo, a ma wolo fana, ani bɔɔpɔgɔn wala pɔgɔn na tɛ A la, wa a tɛ jigi a ka danfɛn si la, a fana tɛ kɛ farikolo ye a la.

A k'a mɔgɔw wele k'o ye limaniya Alla ka gafew ma i nafa Ibrahima ni Musa ka kitabuɔw, kisi b'o ma, Tawurata ani Zaburu ani Injiila. A k'A fɔ fana ko mɔgɔw ye limaniya cidɛnw bɛɛ ma, kisi b'o ma, ani A k'a jate ko mɔgɔ o mɔgɔ ka kira kelen galɔntigɛya, o kɔrɔ ye ko a kafiriyala kira bɛɛ ma.

Ani A ka mɔgɔw bɛɛ la nisɔdiya ni Alla ka hine ye, ani ko Alla le b'o balo ni dunya ni kɔnɔ ani ko Alla le ye an Matigi ye min ye Kiyama nɛma kɛrɛkɛrɛni tigi ye, ani ko Ale kelen le bena danfɛnw bɛɛ kontɛbɔ Kiyama lon na, tuma min na A bena o bɛɛtu lakunu ka bɔ o ka kaburuɔw kɔnɔ. Ale le be muminuɔw sara o ka kɛwale pumanw la, bara puman kelen be sara bara puman siɲɛ tan la, o la kɛwale juguɔw kelen be

sara kewale jugu ꝓꝓꝓꝓꝓ kelen le la, O bena here banbali sꝓꝓ lahara,ni mꝓꝓ min kafiriyala ani ka kewale juguw ke, olugu bena o sara jankata sꝓꝓ dunya kꝓꝓ ani lahara.

Ciden Muhamadu - Alla k'a nema ni kisi b'a ma - ma A ka kabila, ani a ka jamana, ani A yere ka bonya fꝓ a ka cikan kꝓꝓ. Nga, kira Nuhan ani Ibrahimani Musa ani Isa, kisi b'o ma, olugu tꝓꝓ fꝓla Kurana sanuman kꝓꝓ ka teme A (Ciden Muhamadu) yere tꝓꝓ kan. A bamuso tꝓꝓ n'a musow tꝓꝓ ma fꝓ Kurana sanuman kꝓꝓ. Musa bamuso tꝓꝓ fꝓla siꝓe cama Kurana kꝓꝓ, Mariyamu, kisi b'a ma, tꝓꝓ fꝓla siꝓe bisaba ni loru.

Kira Muhamadu - Alla k'a nema ni kisi b'a ma- te fili abadan fen na, min be sariya ani hakili fꝓꝓꝓꝓꝓꝓꝓ, ani jogꝓꝓꝓ, walima jogꝓꝓꝓꝓꝓ be ban min ma, sabula kiraw te fili cogo si la fen na-kisi b'o ma-o be min lase ka bꝓ Alla la, sabula olugu le ye Alla ka yamaruya kanw lase bagaw ye Alla ka jonw ma, tigiya walima Alaya mankutu si te kiraw la; o kuma toy! O ye adamadenw ye i nafa adamaden tꝓꝓ, Allahu Taala be A ka wahayu jigi minw kan ni A ka cikanw ye.¹

Daliluba min dꝓ b'a yira ko ciden Muhamadu ka cikan -Alla ka nema ni kisi b'a ma- ye gundo siri ye ka bꝓ Alla yꝓꝓ la, o ye ko a beyi fꝓꝓ ka na se bi ma i nafa a tun be cogo min na A ka ꝓenemaya wagati la,

¹ Nga Ciladenw kafisa ni Adamaden bee ye. I ye hakili to Ola.

ani silama minw be tugula a ko o kaca ni miliyari ye, O b'a ka dina wajibi kow labato i nafa seli ni jaga ni sun ni heji ni o jigon gerew ni a ma ke dina fen do yelemali ye.

5- A ka Nabipumaya tagamasenw, ani a fen baw ani a daliluw.

Alla be Nabipumaw deme ni kabakomafenw ye minw b'o ka Nabipumaya yira, ani a be daliluw sabati minw be sereya o ka cidenya kan, wa Alla ye dili ke Nabipuma kelen kelen bee ma ka bo kabakomafenw la minw be se ka mogow wasa sabula o ka se ka limaniya, kabakomafenw minw dila Nabipumaw ma o la belebeleba ye an ka Nabipuma Muhamadu ta ye, Alla ka nema ni kisi b'a ma, Alla ye Kuranaba di a ma, o min ye dume fen ye kab'o Nabipumaw ka kabakomafenw la fo'o ka taga se lakununi lon(buru fiye kon) ma, i nafa Alla fana y'a deme ni kabakomafen baw ye cogo min na, Ciden Muhamadu ka kabakomafenw ka ca, i nafa:

Sufe tagama ni sanayele, kalo tilani, ani sanji jigili siye cama la, A keni ko k'a Matigi wele ko A ka mogow lami, ji ko gwelaya kofe.

Ani ka domini fitini caya ani ji fitini fana, walasa mog'o cama be se ka domini ke wala ka mini ke o la.

Ani A ka ko dogoni temeninw foli, mog'o si tun te minw faranfasiya lon; ka sababu ke Alla tun b'a kibaruya o la, i nafa Nabipumaw ka kisaw n'o ka

məgəw ye, Alla ka kisi b'o ma, ani kuluwo məgəw ka kisa.

Ani A k'a kibaruya ko nataw la minw kəla o kəfə, ka sababu kə Alla tun ka kibaruya o la sanuya be Alla ye, i nafo tasuma min bəla Hijaz jamana la, o tasuma min, Shamikaw k'a ye, ani məgəw ka məgəndan sojanw ləli la.

ani Alla kə ka a wasa ani k'a latanga məgəw ma.

A ka layiri minw ta a ka səhabaw ye, a k'o dafa, i nafo a tun k'a fo o ye cogo min na:

(لَتَفْتَحَنَّ عَلَيْكُمْ فَارِسَ وَالرُّومَ، وَلَتَنْفَقَنَّ كَنْزَهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ).

(Can na a bena se sərə Persiw ni Rəməw kan, A bena o ka nafo low bə Alla la sira kan).

Ani, Alla k'a dəmə ni melekəw ye.

Ani Nabijumaw, kisi b'o ma, o ka kira Muhamadu, nema ni kisi b'a ma, ka kiraya kibaruya duma lase o ka məgəw ma. Minw ye kibaruya duma lase, olugu dəw ye Musa, ani Dawuda, ani Sulemani, ani Isa, kisi b'o ma, ani məgə gerəw ka bə yahudiyaw ka Nabijumaw la.

Ani ni daliluya hakilimanw ye ani misaliya pumanw fəniw ye¹, hakili puman tigiw be sən minw ma.

O ayaw, ni o daliluyaw nunu ani misaliya hakiliman jenseni le Kuranaba ni kira ka suna kəwə.

¹ i nafo Alla kərətani ka kuma: “ Ya alu Adamadenw! misaliya də fəla, a y'a lamən, a be fən minw welela Alla kə, olugu tena se ka jīməgə fitini foyi le dan fiyew, hali n'o lajena o kama. [Suratul Haji, 73].

A ayaw kaca kojugu foo mɔɔ tɛ se k'o jate. Mɔɔ min be fɛ k'o lɔn, o ka kan ka kɔsegi Kuranaba ma, ani suna gafew ani kira ka jɛnemayako gafew ma, sabula kibaruya tigitigiw be sɔɔ o ayaw la.

Ni o tagamasɛnbaw tun ma kɛ can yɛɛ la, A jugu minw bɔla kuraysi kafiriw cɛma ani yahudiyaw ni nasaraw minw tun be Arabu jamana na, olugu tun bena daliluya sɔɔ k'A sɔsɔ ani ka mɔɔw bagabaga a k'A ko la.

Kurana senuman ye gafe ye, Alla ye min jigi ciden Muhamadu kan - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- ani o ye dunya tigi ka kuma ye. Alla ye adamadenw ni jinaw kankɔɔbɔ k'o ka na ni Kurana jɔɔɔna dɔ ye, wala kuruna suratu kelenpe jɔɔɔn na dɔ ye, o kankɔɔbɔli sabatini le hali bi. Kurana senuman be piningali nafaman cama jabi minw ye mɔɔ miliyon cama hakili jagami. Kurana belebele lamarala ka lataganla fɔɔ kana se bi ma, A jigila arabukan le la, A sigininden (harfu) kelen ma bɔ A la. A sɛbɛla ka jɛnsɛn. Kitabu belebeleba le, kabanako fɛn ba, Ale le ye kitabu bɛɛ ka belebeleba ye minw sela adamadenw ma, A ka kan ni kalan ye, ani k'a kɔɔw bayɛlemanɪ kalan. Mɔɔ o mɔɔ ma se k'A kalan ani ka limaniya A ma, hɛɛ bɛɛ fɔla o tigi kɔ.

I nafɔ ciden Muhamadu-Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- ka suna(tagɛ sira), A ka kandali sira, n'A ka jɛnemayako lamarani le, ani o be lase mɔɔw ma, ka ben lakalibaga lanayatigiw ka tugu jɔɔɔn na ma. A sɛbɛla arabukan le la, ciden Muhamadu-Alla ka

nema ni kisi b'a ma- tun be kuma kan min na, i nafa a be an cema, o bayelemama kan cema na. Kurana senuman ni ciden- Alla ka nema ni kisi b'a ma- ka suna (tagasira) kelenpe le ye Silamaya kitiw ni a sariyaw kow tayɔɔ ye.

6- Ciden Muhamadu- Alla ka nema ni kisi b'a ma- nana ni sariya min ye.

Ciden Muhamadu nana ni sariya min ye - Alla ka nema ni kisi b'a ma- o ye Silamaya sariya ye, wa ale le ye Alla ka sariyaw ni Alla ka cila laban ye, a boyɔɔ ni ciden temeninw ka sariyaw boyɔɔ bonin le jɔɔɔn fɛ hali n'a ke cogow folajɔɔɔn kɔ.

O ye adamadenya kow dafani sariya ye, ani a be ben wagati bee ni yɔɔ bee ma, mɔɔɔw ka dina n'o ka dunya jan be sɔɔ a la, bato minw be jagoya adamadenw kan Alla ye -min ye dafen bee lajɛni tigi ye- o bee be sɔɔ a kɔɔ, i nafa seli ni jaga, a be bangeli ke o ye barajɔɔɔnya kitiw la: wari sɔɔsiraw la, jɛnkuluw la, politikɪ la, keke ko la, sigiyɔɔ ko la, minw dagani le ani minw dagani tɛ, a be bangeli ke fen gerɛw la adamadenw ka jɛnemaya mako be min na an'o kɔsegi yɔɔ.

Ni sariya ni be mɔɔɔw ka dinaw, ani o jɛliw, ani o ka bonyaw, ani o ka nafolow, ani o hakiliw n'o ka denbayaw latanga, a be jogo jumaw ni jɛli ko bee lakafo, ani a be bagabagali ke ka bo jogo majiginiw ni ko juguw bee ma, a be weleli ke ka taga adamaden ka bonya ma ani cɛmanceya kow la, ani tilɛnya, ani

konogweya, ani sanuya, ani bara keli kapa, ani kanu, ani ka herɛ kanu mogow ye, ani jeliw latangali, ani jamanaw ka latangali, a be mogow lasiranli haramuya n'a ma ke ni kun sebe ye, ciden Muhamadu - Alla ka nema ni kisi b'a ma - tun kela damateme ni tijeli sugu bee kele bagaye ye, a tun bani le miriya fen o fen la hakili te son min ma, ani ki yere tige mogow la, ani ka ban furu ma, bato koson.

Ciden Muhamadu Alla ka nema ni kisi b'a ma, k'a bange ko Alla ka adamaden bonya -ceew ni musow- ani k'a hakew bee korosi, ani k'a ke a kungo tabaga ye a ka lapini kow la n'a ka baraw la, ani a b'a ke kungo tabaga ye a ya bara bee la min be toroya se a ma walima mogɔ gerew ma, a ka ceɛ ni muso ke kelen ye limaniya la ani kungoyala ani sara ni baraji la, korosili kerekerɛni be ke ni sariya la muso ye; a kela bamuso ye walima furumuso walima denmuso walima badenma muso ye.

Sariya min ni kira Muhamadu nana n'a ye - Alla ka nema ni kisi b'a ma- nana ni hakili korosi ye, a ka fen bee haramuya fen minw be hakili tijɛ; i nafa doromi, Silamaya ka dina ke noro ye min be sira noroyala hakili ye; mun koson adamaden ka se ka a tigi bato siragweni ni lɔni kan, Silamaya sariya ka hakili sankorota, a k'a ke silamaya baraw jagoyali sababu ye, a k'a kanhoronya ka bo fen kuntanw ma minw ma sabati ni lɔni , ani boli kow ma.

Silamaya sariya be lɔniya numan bonya, ani a be lasuli ke lɔnikow pinini la minw lakolonyani le ka bo nii sago la, ani a be weleli ke ka taga miri ma ani jateminɛ ma an niikun la ani dunya ko la. Jabi minw deni be lɔniya kenema la o min ye lɔni yere ko ye, o te fɛn sɔsɔ Alla kira- Alla nɛma ni kisi b'a ma - nana ni min ye.

Silameya dina kɔnɔ, wolomani si te cɛnimusoya cɛ, ani fana, fisamateya te siya ye siya dɔ gere kan. Nga, bɛɛ ye kelen ye a ka sariyaw jafɛ, sabula mɔgɔw bɛɛ ye kelen ye o boɔɔɔ la, cɛnimusoya si te fisaya dɔ kan, jamana si te fisaya jamana dɔ gere kan, fɔɔ Allako sira fɛ. Kira Muhamadu - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma - k'A fɔ an ye ko, den bɛɛ be wolo Silamaya le kan, adamaden si te wolo jurumuto ye, walima mɔgɔ gere ka jurumu ciyen ta бага ye.

Silamaya dina kɔnɔ, Alla ye nimisali sariya sigi, o ye mɔgɔ ye segi a Matigi ma, ka jurumu kow dabila. Silamaya be jurumu min tun bey ka kɔn a jɛ, A b'o jurumu bin, nimisa be min tun bey ka kɔn a jɛ jurumu la, a b'o jɔsi. O la, kun t'a la ko adamaden ye lɔ a ka jurumu la mɔgɔ jɛnɛ. Silamaya la, tigiya ni adamadenya be mɔgɔ ni Alla cɛ , o la, i mako te mɔgɔ si la ko a ka don i ni Alla cɛ. Silamaya b'an bali ka adamadenw ke batɔfɛnw ye, walima k'o ke jɛɔgɔnw ye Alla la A ka danlibagaya la walima a ka tigiya la.

Ciden Muhamadu nana ni Sariya min ye - Alla ka nɛma ni kisi b'a ma - o be sariya kɔrɔw bɛɛ jɔsi

kabɔyi, sabula Silamaya sariya min Ciden Muhamadu - nana n'a ye ka bɔ Alla yɔrɔ la, o le ye sariyaw laban ye foo ka taga se lakununi lon ma, Ale le ye dunya bɛɛ ta ye. O la, sariya min kɔna a jɛ, a b'o jɔsi kabɔyi, i nafa sariya temeninw tun be jɔgɔn jɔsi kabɔyi cogo min na. Alla kɔrɔtani te sɔn sariya gere la min tɛ Silamaya sariya ye, a fana tɛ sɔn dina gere ma min tɛ Silamaya ye, ciden Muhamadu nana ni min ye - Alla ka nema ni kisi b'a ma-, Mɔgɔ o mɔgɔ bena dina gere ta min tɛ silamaya ye, o dina tena mine a ma. Mɔgɔ o mɔgɔ b'a fɛ ka ni sariya kitiw lon, o k'o jini gafew kɔnɔ min mɔgɔw lani le o la, Silamaya lɔniya ko la.

Can na Silamaya sariya lapini - i nafa Alla ka cikanw bɛɛ lapini - o ye ko; dina ye min ye can dina ye, min be adamaden kɔrɔta walisa a ka kɛ jɔn kerekereɛni ye Alla dɔrɔn ye, dunya tigi, ani k'a kanhɔrɔnya ka bɔ adamadenw ka jɔnya la, walima dunya sɔrɔ la, walima ka bɔ fen la, hakili juman te sɔn miriya min ma (kurafakow) la.

Silamaya sariya be ben wagati bɛɛ ma ni yɔrɔ bɛɛ ma, foyi t'a kɔnɔ min be adamadenw ka nafa yerɛyerɛ fɔngɔjɔngɔya, sabula a jigi la ka bɔ Alla le fɛ, Alla min b'a lon mɔgɔw mako be min na. Mɔgɔw mako be sariya dɔ la min kapi kɔsebe, min yɔrɔw tɛ jɔgɔn fɔngɔjɔngɔya ani min be adamadenw nafa. Adamadenw ka fen dan ni te, nga a mine na ka bɔ Alla le fɛ, a be mɔgɔw kanda ka taga jumanya ani

bilasirali. N'o y'o ka kitiw tige o ma, o ka kow bena laben ani o bena lafiya sɔɔ ka bɔ ɲɔɔn tɔɔya ma.

7- A juguw ka lɔɔɔ A ka ko la, o ye o ka sereya lɔ a ye.

Siga t'a la ko jugu be Nabipuma kelen kelen bɛɛ la, o be a juguya, o be lɔ a ya dina lase ɲɛ, ani o be mɔɔw bali ka limaniya a ma, o la jugu cama le tun be Alla ka ciden Muhamadu la- Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- a ka ɲɛnemaya la ani a ka saya kɔfɛ, Alla k'a dɛmɛ o bɛɛ lajɛni kan, o cama ka sereya tugula ɲɔɔn kɔ -fɔlɔ la ani bi lon na- ko Nabipuma le, ani ko a nana ni fɛn ɲɔɔn na le ye Nabipuma fɔlɔw nana ni min ye, Alla ka nɛma ni kisi b'o ma, ani fana k'o b'a lon ko a be can kan, nga kumaniya ko cama le b'o bali kabo limaniya la a ma; i nafa ɲɛmɔɔya kanu, walima siranya sigida mɔɔw ɲɛ, walima wari kumaniyali a ma a tun be min sɔɔ a ka lɔɔɔ sababu la.

Tano b'Alla ye danfɛnw bɛɛ lajɛni tigi.

الفهرس

Silamaya ciden, Muhamadu, Alla ka nema ni kisi b'a ma.....	3
Lɔniyako jenkulu min be dinakow jemɔɔɔya kɔɔɔ, hɔɔɔma misiri ni kira ka misiri la.....	3
1- A tɔɔɔ, a bɔɔɔɔɔɔ, ani a wolola dugu min na, a lamɔɔɔa yɔɔɔ min na.....	3
2- Furu barikama ni muso barikama ye.....	4
3- cikan damine (gundo siri damine).....	5
4- A ka cikan.	12
5- A ka Nabipumaya tagamasɛnw, ani a fɛn baw ani a daliluw.	15
6- Ciden Muhamadu- Alla ka nema ni kisi b'a ma- nana ni sariya min ye.....	18
7- A juguw ka lɔyɔɔɔ A ka ko la, o ye o ka sereya lɔ a ye.	22